

“Als ik niet naar de kerk ga, ontbreekt er iets”

Een gesprek met Martien van Boxmeer (70)

Inleiding

Wie met Martien van Boxmeer spreekt, ontmoet een man bij wie geloof geen bijzaak is, maar een levenshouding. Geen luid geloof en geen grote woorden, maar een stille trouw die al sinds zijn kinderjaren meegaat. De kerk, de liturgie, het samen vieren: het zijn voor hem geen gewoonten, maar bronnen van leven.

“Als ik op zondag niet in de kerk ben geweest,” zegt hij eenvoudig, “dan heb ik geen echte zondag gehad.”

Lijfelijk aanwezig

“Ik ga naar de kerk omdat ik het niet laten kan.”

Martien begint met een citaat dat hij onlangs las in het tijdschrift *Heilig Spel*:

Waarom ga ik naar de kerk? Omdat ik het niet laten kan. Als ik een zondag niet ga, is het of er iets ontbreekt.

“Toen ik dat las, dacht ik: dát is precies hoe ik het voel,” vertelt hij.

“Je kunt het bijna niet meer uitleggen aan mensen. Ze halen hun schouders op en vragen hoe het kan dat de kerk zo’n invloed heeft op je leven. Maar voor mij is het zo. Al vanaf mijn vijfde levensjaar.”

Voor Martien is geloven iets wat je met je hele lichaam doet.

“Je moet er zijn, met lijf en leden, met al je zintuigen. Kijken, luisteren, zingen, stil zijn. Dat kun je niet vervangen door een televisie-uitzending, hoe waardevol die ook is voor mensen die niet meer kunnen komen.”

Midden in de viering

Martien zit in de kerk zelden naast zijn vrouw Toos, omdat hij altijd wel een taak heeft.

“Mijn vrouw zegt wel eens: ‘Zit jij vandaag naast me in de kerk?’ Dat gebeurt bijna nooit,” lacht hij.

Hij is actief als koorlid, lector, acoliet en soms als voorganger. Daardoor staat hij vaak bij het altaar.

“Dat hoort bij wie ik ben. De liturgie is geen toeschouwersplek voor mij, maar een plek waar ik onderdeel van wil zijn.”

Geloof van huis uit, en toch persoonlijk

Martien groeide op in een traditioneel rooms-katholiek gezin.

“Mijn moeder was heel gelovig. Het geloof liep als een rode draad door haar leven: het Angelus, het rozenhoedje, de vanzelfsprekendheid van gebed. Mijn vader was anders, meer een praktische

christen.

Goed zijn voor de medemens, dát was voor hem de kern.”

Toch voelt Martien dat zijn geloof niet simpelweg is overgenomen.

“Ik denk niet dat ik ben gestuurd. Het sacrale raakte mij. Dat voelde ik diep vanbinnen.”

Als jongen diende hij jarenlang als misdienaar bij de Franciscanessen in Zijtaart.

“Daar was het warm, letterlijk en figuurlijk. De kapel, de rituelen, de stilte, dat maakte indruk.”

Trouw blijven tegen de stroom in

“Begin jaren zeventig was kerkelijk zijn al niet meer populair.”

Toch bleef Martien gaan.

“In mijn puberteit stapte ik over naar de parochiekerk. Martien werd veruit het jongste lid van het kerkkoor. Mijn vrienden begrepen er niks van. Ze vroegen: wat doe jij daar? Maar ik voelde: dit hoort bij mij.”

Hij zong in het koor, las het lijdensverhaal in de Goede Week en bezocht bijeenkomsten van Volwassengeloof, vaak als jongste aanwezige.

“Zo is het altijd een rode draad gebleven.”

Warme herinneringen

Martien vertelt met een glimlach over zijn jeugd.

“De nachtmis met Kerstmis, soms tot half drie ’s nachts. Daarna worstenbrood en frisdrank bij de zusters. Mijn ouders mochten meekomen. En dan door de sneeuw naar huis, midden in de nacht.”

Hij lacht.

“Dat vergeet je nooit. Dat waren momenten van geborgenheid.”

Christus als voorbeeld

“Jezus is voor mij het meest tastbaar.”

De Drie-eenheid vindt Martien niet eenvoudig uit te leggen.

“Christus is voor mij het meest nabij. God stuurde zijn Zoon niet voor niets. De mensheid maakte er toen al een potje van, net als nu.”

Jezus’ boodschap is voor hem helder.

“Barmhartigheid, rechtvaardigheid, liefde. Dáár gaat het om.”

De Heilige Geest ervaart hij als iets wat je overkomt.

“Begeestering. Dat is moeilijk onder woorden te brengen, maar je voelt het.”

Rechtvaardigheid en eeuwig leven

Het geloof in een leven na de dood is voor Martien nauw verbonden met rechtvaardigheid.

“Als ik zie wat er in de wereld gebeurt, in Oekraïne, Iran, Sudan, dan kan ik niet geloven voor al die

miljoenen slachtoffers dat het daarna gewoon ophoudt. Dat zou zo onrechtvaardig zijn.”

Hij zegt overtuigd:

“Ik geloof dat zij verder leven in het licht. Hoe en waar weten we niet, maar anders kan ik de wereld niet begrijpen.”

Over kwaad en verleiding

Martien gelooft dat de mens kwetsbaar is voor verleiding.

“Is de mens in wezen goed? Ik weet het niet. We worden makkelijk meegesleept. Dat noem ik de duivel, de verluder.”

Het begint klein, weet hij.

“En voor je het weet wordt het groter. Egoïsme ligt altijd op de loer.”

Bijbelwoorden die richting geven

“De barmhartige Samaritaan, dát is de kern.”

Als Martien een Bijbeltekst moet kiezen die hem persoonlijk raakt, hoeft hij niet lang na te denken.

“Het Evangelie van de barmhartige Samaritaan. Iemand die niet bij de groep hoorde, zelfs werd gediscrimineerd, ziet een gewonde man liggen en helpt hem. Ongeacht wat die ander van hem denkt. Voor velen was het zelfs een vijand. Maar hij zegt: die mens lijdt en die moet geholpen worden.”

Voor Martien is dat geen verhaal uit vroeger. Het is een spiegel voor vandaag.

Opkomen voor wie buitengesloten wordt

“Daar moet je bij zijn. Daar mag je niet van weggijken.”

De interviewer legt de link met Martiens onderwijsachtergrond. Martien knikt direct.

“Ja, daar heb ik heel veel mee te maken gehad. Kinderen kunnen hard zijn naar elkaar. Soms werden kinderen structureel gekleineerd, buitengesloten, niet mee laten doen.”

Hij vertelt dat hij zich intensief heeft ingezet voor sociale veiligheid.

“We hebben pestprotocollen megeschreven en ik heb sociale vaardigheidstraining gegeven. Pestkoppen overzien vaak hun daden niet. Ze weten niet wat voor pijn ze aanrichten. En ja, mensen kunnen daar later grote trauma's aan overhouden. Daarom moet je erbij zijn. Je moet het zien en handelen.”

God dichtbij in de natuur

“Ik verwonder me dagelijks. Ik zie daar de hand van God.”

Martien en zijn vrouw wandelen en fietsen veel.

“Door de week rijd ik eigenlijk nooit auto. Op de fiets ben je één met de omgeving. In de auto zit je afgesloten.”

De natuur ervaart hij als vredig.

“Daar zit geen kwaad. En dan denk ik aan oorlog, aan Oekraïne. Dat contrast is bijna niet te bevatten.”

Hij verbindt het met paus Franciscus.

“We moeten zuinig zijn op de schepping. We genieten ervan, maar tegelijk zijn we de aarde aan het vernietigen. Moeder aarde noemt hij haar niet voor niets.”

Geloof en maatschappij

“Het is belangrijk dat christelijke kernwaarden zichtbaar blijven.”

Martien vindt het belangrijk dat er in de politiek ruimte blijft voor christelijke waarden.

“Rechtvaardigheid, nabijheid, barmhartigheid. Dat zie je bij partijen als het CDA en de ChristenUnie. Die laatste staat, vind ik, vaak heel duidelijk voor die waarden.”

Tegelijk ziet hij hoe sterk de secularisatie is.

“Geloof zit in de marge van de samenleving. Het is geen vanzelfsprekend onderwerp meer.”

Vrijheid en gesprek

“Je kunt mensen niets opleggen.”

Martien waarschuwt voor ideologieën en hypes die dwingend worden.

“Vrijheid van meningsuiting, ook in geloof, is een groot goed. Je kunt alleen maar met mensen in gesprek gaan. Als iemand openstaat, kun je verder. Maar iets opleggen werkt niet.”

Wat zou je zeggen tegen mensen die God niet kennen?

“We zijn hier op aarde om goed te doen.”

Martien antwoordt rustig.

“Het is fijn om erbij te horen, omdat we staan voor een opdracht die de kern van het menselijk bestaan raakt. Het goede doen. Rechtvaardig leven. Iedereen gelijk behandelen.”

Hij erkent dat niet-gelovigen ook goede mensen kunnen zijn.

“Zeker. Maar het verschil is dat wij daarnaast perspectief hebben dat verder reikt.”

Hij noemt Jezus als voorbeeld.

“Ik ken eigenlijk niemand uit de literatuur die zo’n voorbeeld is als Christus. En kijk naar Gandhi, Mandela, Martin Luther King, Moeder Teresa. Zij liepen allemaal in die lijn.”

Over de doop zegt hij:

“Dat vind ik het mooiste sacrament. Daarmee zeg je: ik wil bij die beweging van Jezus Christus horen. Ik ben trots dat ik me christen mag noemen, in alle bescheidenheid.”

Houvast in het gewone leven

“Soms denk je: hoe kwam ik op die gedachte? Daar zit Gods hand in.”

Martien gelooft dat God vaak stil aanwezig is, in kleine keuzes en ingevingen.

Dat zie je ook terug in zijn houding tegenover bezit en status. Hij stopte eerder met werken dan financieel verstandig zou zijn geweest.

“Een ander verklaart je voor gek, maar geld is voor mij niet belangrijk. Mijn vrouw en ik hoeven de wereld niet te veroveren. We zijn tevreden met wat het leven dagelijks biedt.”

Geloof en relatie

“Anders hou je het samen niet uit.”

Op de vraag of geloof helpt in een huwelijk antwoordt hij zonder aarzeling.

“Ja, dat denk ik wel.”

Hij en zijn vrouw delen dezelfde waarden.

“Geen grote materiële dromen, maar samen eenvoud.”

De interviewer noemt het beeld van twee lijnen die naar God toe groeien. Martien herkent het.

“Als je God erbij hebt, wordt het makkelijker. Bij conflict: even rust, bidden, en dan komt er weer antwoord.”

Hij sluit af met een observatie.

“Soms zijn niet-gelovigen jaloers op gelovigen. Niet omdat je altijd oplossingen hebt, maar omdat je houvast hebt. En die overtuiging dat er na dit leven licht is.”

Slot

Voor Martien is geloven geen vlucht uit de werkelijkheid, maar een manier om haar te dragen. Met trouw, betrokkenheid en vertrouwen.

“Zonder geloof zou er iets essentieels ontbreken. Niet alleen in mijn zondag, maar in mijn leven.”